

Gépköltséges ütemezési problémák

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Gépköltséges ütemezés (Imreh, Noga 99)

Ütemezés
gépköltséggel

Visszaautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Az új modellben a gépek száma nem a feladat paramétere, hanem az algoritmusnak kell megvásárolni a gépeket. Minden gép költsége 1.

A cél minimalizálni a gépvásárlás költségének és az ütemezés költségének (maximális befejezési idő) az összegét.

Az algoritmus

Egy növekvő ϱ sorozatra az A_ϱ algoritmus:

- minden kérés után a gépek i számát úgy határozzuk meg, hogy $\varrho_i \leq P < \varrho_{i+1}$ teljesüljön, ahol P az eddig érkezett munkák végrehajtási idejeinek összege
- Graham Lista algoritmusát használjuk a munkák ütemezésére.

tétel: Ha $\varrho = (0, 2, 6, \dots, i(i+1), \dots)$, akkor A_ϱ versenyképességi hányadosa $(1 + \sqrt{5})/2$ a Lista modellben, ahol $\varrho = (0, 2, 6, \dots, i(i+1), \dots)$. Az algoritmus 1.693-versenyképes az idő modellben.

tétel: Nincs olyan algoritmus a Lista modellben, amely versenyképességi hányadosa kisebb $4/3$ -nál. Nincs olyan algoritmus a Lista modellben, amely versenyképességi hányadosa kisebb 1.186 - nál.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Bizonyítás

Vegyünk egy kis munkákból álló listát, legyen $p_i = \varepsilon$ minden i -re.

Könnyen látható, hogy ha az algoritmus nem vásárol második gépet, akkor nem konstans versenyképes.

Tehát feltehetjük, hogy az algoritmus a j_r munka után veszi a második gépet. Ha $P_j = \sum_{i=1}^j p_i \leq 2$, akkor az offline algoritmus csak egy gépet használ, így a költségek hányadosa legalább $\frac{P_r - \varepsilon + 2}{P_r + 1} \geq \frac{4 - \varepsilon}{3}$.

Ha $P_r > 2$, akkor egy offline algoritmus szét tudja osztani majdnem egyformán két gépen a munkákat, így a költségek hányadosa legalább $\frac{P_r - \varepsilon + 2}{P_r/2 + 2 + \varepsilon} \geq \frac{4}{3 + \varepsilon}$. Mivel ε tetszőlegesen kicsi lehet, ezért igazoltuk az állítást.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

További eredmények

- ▶ Seiden 2000: véletlenített alsó korlátok
- ▶ He, Cai, 2002: félig-online probléma
- ▶ Dósa, He 2004: 1,5798 - competitive algoritmus
- ▶ Yiang, He 2005: Preemptive online algoritmus
- ▶ Dósa, Tan 2010: 1,5486 - versenyképes algoritmus, $\sqrt{2}$ alsó korlát

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Visszautasításos és gépköltséges modell

Ebben a modellben a munkáknak van egy végrehajtási ideje és egy büntetése, ami annak a költsége, ha a munkát nem hajtjuk végre.

Továbbá a gépek száma nem egy adott paraméter, hanem az algoritmusnak kell megvásárolni őket.

A célfüggvény a gépek vásárlási költségének, a visszautasított munkákért fizetett büntetéseknek, és az ütemezés költségének az összege.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Visszautasításos és gépköltséges modell

A probléma általánosítása a sívelési feladatnak, így adódik, hogy nincs olyan algoritmus, amely versenyképességi hányadosa kisebb, mint 2.

Kis munkák esetén van 2-versenyképes algoritmus.

A gépköltséges modellben adottak vásárlási szabályok, a visszautasításos problémára ismertek visszautasítási szabályok, kézenfekvő gondolat ezen szabályokat összeilleszteni.

Ez a megközelítés nem vezetett konstans versenyképes algoritmushoz.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Egy relaxált feladat

A visszautasításos feladatban a j munkának egy p_j végrehajtási ideje és egy w_j büntetése van. A relaxált feladatban használjuk a $T_A = M_A + P_A/M_A$ értéket munkáknak egy A halmazára, ahol, $P_A = \sum_{j \in A} p_j$ és $M_A = \max\{\sqrt{P_A}, \max_{j \in A} p_j\}$ ha $P_A > 1$ és $M_A = 1$ egyébként.

A relaxált feladatban azt az elfogadott halmazt kell megtalálnunk, amelyben a visszautasított munkák büntetése plusz az elfogadott munkák A halmazának T_A értéke minimális.

Egy J munkasorozatra jelölje J_k a J első k munkájából álló sorozatot.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

RELOPT Algoritmus

Lemma Tegyük fel, hogy A_{k-1}^* egy optimális megoldása a relaxált problémának a J_{k-1} munkahalmaz esetén. Ekkor a J_k munkahalmazon vett relaxált feladatnak van olyan optimális megoldása, amelynek részhalma A_{k-1}^* .

A relaxált feladatnak egy a fenti lemmát kielégítő megoldássorozata megtalálható polinomiális időben. A megoldás az alábbi strukturális tulajdonságon alapul:

Lemma Minden j -re jelölje $REL(j)$ azt a speciális változatát a relaxált problémának, ahol ki van kötve, hogy j -nél nagyobb végrehajtási idővel rendelkező munkát nem fogadhatunk el. Rendezzük a j -nél nagyobb munkákat a p_i/w_i érték szerint növekvő sorrendbe. Ekkor $REL(j)$ -nek van olyan optimális megoldása, ami ezen sorozatnak egy prefixe.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

OPTCOPY $_{\varrho}$ algoritmus

Legyen RELOPT az az online algoritmus, ami a fentieknek megfelelően megoldja a relaxált feladatot.

A j munka érkezésekor hajtsuk végre a következő lépéseket.

- (i) Ha j -t RELOPT visszautasítja, utasítsuk vissza, egyébként (ii)
- (ii) Ütemezzük a munkát az A_{ϱ} algoritmus alapján, ahol a gépvásárlás során csak az elfogadott munkákat vesszük figyelembe.

tétel OPTCOPY $_{\varrho}$ $(3 + \sqrt{5})/2$ -versenyképes, ahol $\varrho = (0, 4, \dots, i^2, \dots)$.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Általános gépköltségek

Ebben a modellben nem minden gép költsége 1, hanem egy $c(m)$ monoton növekvő költségfüggvény adja meg az első m gép megvásárlásának költségét.

Legyen $\varphi = \frac{1+\sqrt{5}}{2} \approx 1.618$ és $\mathcal{A} = A_\varrho$ ahol $\varrho = (0, c(2)\varphi, 2c(3)\varphi, \dots, (i-1)c(i)\varphi, \dots)$. Mivel c monoton növekvő, ezért ϱ egy növekvő sorozat.

tétel: A $\mathcal{A}$ algoritmus $1 + \varphi \approx 2.618$ -versenyképes.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Bizonyítás

Legyen $\sigma = j_1, \dots, j_n$ egy tetszőleges sorozat és rögzítsünk egy optimális megoldást. Jelölje m az $\mathcal{A}$ által vett gépek számát, legyen j_r az a munka, amelyet utoljára fejez be, és k legyen $\mathcal{A}$ gépeinek száma j_r ütemezésekor.

Mivel $\mathcal{A}$ mindig a legkisebb töltést tartalmazó géphez rendeli a munkát, ezért

$$\mathcal{A}(\sigma) \leq c(m) + \frac{P_r - p_r}{k} + p_r.$$

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

I. eset $k < m$.

Ekkor $P_r < kc(k+1)\varphi$ ezért $P_r/k \leq c(k+1)\varphi \leq c(m)\varphi$.

Ha az optimális megoldás legalább m gépet használ, akkor a gépvásárlás költsége legalább $c(m)$, az ütemezése legalább p_r így

$$\mathcal{A}(\sigma) \leq c(m) + \frac{P_r - p_r}{k} + p_r \leq (1 + \varphi)c(m) + p_r \leq (1 + \varphi)\text{opt}(\sigma).$$

Ha az optimális megoldás m -nél kevesebb gépet használ, akkor az ütemezési költség legalább $c(m)\varphi$, mivel a végrehajtási idők összege legalább $(m-1)c(m)\varphi$.

Tehát $c(m) \leq \text{opt}(\sigma)/\varphi$. Másrészt

$$P_r/k \leq c(k+1)\varphi \leq c(m)\varphi \leq \text{opt}(\sigma) \text{ és } p_r \leq \text{opt}(\sigma), \text{ tehát}$$
$$\mathcal{A}(\sigma) \leq (2 + 1/\varphi)\text{opt}(\sigma) = (1 + \varphi)\text{opt}(\sigma).$$

II. eset $k = m$.

Ha $k = m$, akkor $\mathcal{A}(\sigma) \leq c(m) + \frac{P_r - p_r}{m} + p_r$.

Ha OPT m -nél kevesebb gépet használ, akkor az ütemezési költsége legalább $P_r / (m - 1) \geq c(m)\varphi$. Ebből adódik, hogy $c(m) \leq \text{opt}(\sigma) / \varphi$. Másrészt $P_r / m \leq \text{opt}(\sigma)$ és $p_r \leq \text{opt}(\sigma)$, így $\mathcal{A}(\sigma) \leq (2 + 1/\varphi)\text{opt}(\sigma) = (1 + \varphi)\text{opt}(\sigma)$.

Ha OPT m gépet használ, akkor a vásárlás költsége $c(m)$, az ütemezése $\max\{p_r, P_r/m\}$. Tehát $\mathcal{A}(\sigma) \leq 2\text{opt}(\sigma)$.

Végül, ha OPT m -nél több gépet használ, akkor vásárlási költsége $c(m + 1) \geq c(m)$ az ütemezése legalább p_r .

Másrészt $P \leq mc(m + 1)\varphi$ így

$P_r / m \leq c(m + 1)\varphi \leq \varphi\text{opt}(\sigma)$. Tehát

$\mathcal{A}(\sigma) \leq (1 + \varphi)\text{opt}(\sigma)$.

Kis munkák esete

Tegyük fel, hogy a munkák méretét korlátozza a legolcsóbb gép költsége, azaz $p_i \leq c(m) - c(m-1)$ teljesül minden $i \geq 1$ és $m \geq 1$ esetén (a $c(0) = 0$ értéket használva).

Legyen $\mathcal{B} = \mathcal{A}_\varrho$ a $\varrho = (0, c(2), 2c(3), \dots, (i-1)c(i), \dots)$ sorozatra.

tétel $\mathcal{B}$ versenyképességi hányadosa 2 a kis munkák esetén.

tétel Nincs olyan online algoritmus, amelynek 2-nél kisebb a versenyképességi hányadosa. Az alsó korlát igaz kis munkák esetén is.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Összefüggő gépek esete

Ebben a modellben két halmazból vásárolhatunk gépeket S_1 1 sebességű gépeket tartalmaz, S_2 pedig $s > 1$ sebességű gépeket.

Az s sebességű gép s -szer gyorsabban hajtja végre a munkákat.

A c_1 nemcsökkenő függvény adja meg az S_1 -beli munkák vásárlási költségét, c_2 pedig az S_2 belüli munkákét.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Mohó algoritmus

Az algoritmus használja az OPT_r értéket, ami az optimális offline megoldás célfüggvényértéke az első r munkára.

Amikor j_r megérkezik, akkor a Mohó algoritmus annyi gépet vesz, hogy az egyes halmazokra a hozzájuk tartozó gépek i_1 és i_2 számára $c_1(i_1) \leq OPT_r < c_1(i_1 + 1)$ és $c_2(i_2) \leq OPT_r < c_2(i_2 + 1)$ teljesül.

Ezt követően az algoritmus a j_r munkát a Lista szabály szerint ütemezi, ahhoz a géphez rendeli, ahol a töltés minimális lesz a hozzárendelés után.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

tétel Mohó versenyképességi hányadosa 6.

Vizsgáljuk a rögzített gépszám esetét, azaz azt a speciális esetet, amikor n gép adott 1 sebességgel és m gép adott s sebességgel. ($c_1(k) = 0$ ha $k \leq n$, $c_1(k) = \infty$ ha $k > n$, $c_2(k) = 0$ ha $k \leq m$, $c_2(k) = \infty$ ha $k > m$.)

tétel A rögzített gépszám esetén Mohó versenyképességi hányadosa 4.

Megjegyzés Az MG algoritmus (Imreh 2003) versenyképességi hányadosa 3 rögzített gépszám esetén.

MG algoritmus

- ▶ Ha $ms \geq n$ akkor minden munkát ütemezzünk az S_2 géphalmazon a LISTA ütemezési algoritmus alapján.
- ▶ ha $ms < n$ akkor a következő algoritmust használjuk:
  - ▶ 1. Legyen $R := \emptyset$.
  - ▶ 2. A j munka érkezésekor, legyen r egy alsó korlát a $R \cup \{j\}$ munkáknak az S_2 gépen való ütemezési költségére. Ha $p_j \geq r$, akkor
    - ▶ (a) Rendeljük j -t S_2 -höz,
    - ▶ (b) Legyen $R = R \cup \{j\}$.
  - ▶ 3. Egyébként rendeljük j -t S_1 -hez.
  - ▶ 4. Ütemezzük a munkát a Lista algoritmus szerint azon a géphalmazon, amelyhez hozzá lett rendelve.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszaautatásos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Folytonos eset

Téglalapokat szeretnénk átfedés és forgatás nélkül egy bennfoglaló téglalapba pakolni, a területet minimalizálva.

Az online sávpakolásnak is egy kiterjesztett változata, ott az egyik dimenzió korlátozott.

A feladat megoldására sávpakolási algoritmusok használhatóak.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Az NFS algoritmus

Minden j -re legfeljebb egy 2^j magas polc van.

Egy $p_i = (w_i, h_i)$ elemhez kiválasztjuk azt a k -t, amire $2^{k-1} < h_i \leq 2^k$.

Ha van aktív polc, ami 2^k magas, akkor rakjuk a polcra annyira balra, amennyire lehet. Ha a szélesség elérte az aktuális magasság -szorosát, akkor zárjuk el a polcot.

Ha nincs aktív polc, vagy nem tudjuk az elemet az aktív polcra rakni, akkor definiálunk egy új 2^k magas polcot és az lesz az aktív polc, és arra rakjuk az elemet. Ha a szélesség elérte az aktuális magasság -szorosát, akkor zárjuk el a polcot.

Tétel Az algoritmus $(4 + \sqrt{2/\alpha})(1 + \alpha)$ -versenyképes.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

SDH algoritmus

1. Rakjuk a tárgyat az aktuális polcra annyira a balra, amennyire lehetséges, ha a polc szélessége legfeljebb az aktuális konténer magassága.
2. Ellenkező esetben zárjuk le az aktuális polcot, és nyissunk egy új aktuális polcot az eddigi polcok tetején, majd rakjuk annak bal sarkába a tárgyat.

Tétel: SHD $C \leq \sqrt{3} + 1 \approx 2.7321$ - versenyképes.

Alapötlet: Legyenek $h_1, \dots, h_m$ a polcok magasságai.

Továbbá H a konténer magassága és w_{max} a maximális szélessége az elemeknek.

Ekkor az algoritmus költsége legfeljebb $2H + w_{max}$.

Másrészt az i -dik polcon a lefedett terület legalább $(h_1 + \dots + h_i)h_{i+1}$.

Tehát a teljes terület legalább $(H^2 - h_1 H)/2$, amiből azt kapjuk, hogy $OPT \geq 2\sqrt{(H^2 - h_1 H)/2}$.

Szintén $OPT \geq h_1 + w_{max}$.

Rugalmas elemek pakolása

Ebben a modellben az elemek mérete nem adott, hanem változtatható a terület fixen hagyása mellett.

Az offline optimum egy négyzetet hoz létre, költsége $\sqrt{T}$, ahol T a tárgyak összterülete.

Legyen $T(k)$ a k -dik elem területe, $a(k)$, $b(k)$ a módosított oldalak. Továbbá $A(k) \leq B(k)$ jelöljék a konténer oldalait a k -dik elem pakolása előtt.

Ütemezés
gépköltséggel

Visszautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset

Expand Algoritmus

Az első elemet négyzetté alakítjuk, majd berakjuk a tengelyekkel párhuzamosan. A többieket így pakoljuk:

1. *Eset* Ha az elem kicsi ($T(k) \leq B(k)^2$), akkor $b(k) = B(k)$ és $a(k) = T(k)/b(k) \leq B(k)$, majd a konténer hosszabb oldalához ragasztjuk az elemet és

$$B(k+1) = \max\{B(k), A(k) + a(k)\},$$
$$A(k+1) = \min\{B(k), A(k) + a(k)\}.$$

2. *Eset* Ha az elem nagy ($T(k) > B(k)^2$), akkor $a(k) = b(k) = \sqrt{T(k)}$, és az elemet a konténer nagyobb oldalához ragasztjuk: $A(k+1) = a(k)$ és $B(k+1) = A(k) + a(k)$. (Egy lyuk keletkezik, amit nem használunk később.)

Ütemezés
gépköltséggel

Visszaautasításos és
gépköltséges
modell

Általános
gépköltségek

Összefüggő gépek
esete

Folytonos eset